27ՈՐ ՏԱՐԻ ԹՎԱՆ 1924 14 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ

ԵՐԵՔՇԱԲԹ

27 décembre 1910 27ME ANNÉE N. 7494

ՏԵՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ԳԱՐԵԳԻՆ ՊՕՅԱՃԵԱՆ

ԽՄԲԱԳՐԱՊԵՏ
ԵՐՈՒԱՆԴ ՕՏԵԱՆ

ԳՐՈՒԹԻՒՆՔ ԵՏ ԶԵՆ ՏՐՈՒԻՐ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ
ՏԵՍՆԵԼ Դ. ԷՋԸ

Կ. Պոլիս Գալաթիա

10 ՓԱՐԱ

Արեւելք

ԱԶԳԻՆ ՕՐԱԹԵՐԹԸ

10 PARAS

ارمنیجه یومی وسیاسی غزته
صاحب امتیازی قره‌کین بویاجیان
درعلیه غلطه

AREVELK
JOURNAL ARMENIEN
Directeur Propriétaire
Karekin Boyadjian
Cons/ple, Galata

ՄԱՏԹԷՈՍ ԻԶՄԻՐԼԵԱՆ

Էջմիածինէն Պարիզ քարան հասած պաշտօնական հեռագիր մը կը գուժէ վեհ. Կաթողիկոս Մատթէոս Իզմիրլեանի մահը։

Այս յանկարծահաս բօթը հայութիւնը սուգի մէջ կ'ընկղմէ։

Մատթէոս Իզմիրլեան գիւանագիտական, վարչական կամ ուսումնական բացառիկ կարողութիւններով օժտուած հսկաճար մը չէր անշուշտ, բայց կարելի է ըսել որ անկեղծ աւելի մեծ ու բարձր բան մըն էր, Հայ ազգին ոգին էր՝ իր ամենէն զուրկ արտայայտութեանը մէջ։

Իզմիրլեան թերեւս իր կեանքին մէջ վայրկեան մը միայն մեծ եղաւ, բայց ասիկա բաւ է զինքը անմահացնելու համար, որովհետեւ այդ վայրկեանը մեր ազգային կեանքին մէջ վճռական վայրկեան մը էր։

Մասուռը չարդարէն ոտքը, համբաւեան կոտորածի հալածանքներու հրամանագիրը կ'ստանայ Պոլսոյ պատրիարքական դաշը բարձրացաւ Մատթէոս Իզմիրլեան, խանդավառ ակնկալութիւններու և յոյսերու ասուռածացումի մը մէջ, մինչ բովանդակ հայութիւնը մարեան օրագրով ու դեսպանական մրցամուլութեամբ գրաւված էր։

Ու ահա յանկարծ այդ ոսկի երազը մղձաւանջի մը փոխուեցաւ, հալածանքը ա՛լ աւելի սատկացաւ ու Երզրում կռնակ դարձուց մեզի, բարձրակ յուսալրութեան մը ետքը։ Ու պակուցումը սաւառնեցաւ ամբոխուն վրայ, գլուխները ոլոր՝ վեհերոտ ու գոգդոշուն՝ վեր կը բարձրանային նոր գեղեցիկ ինկան դեռին։ Խօսելու համարձակող բերանները կրկին կարկամացան և յուսահատութիւնն ու վհատութիւնը գալարեց ամենուն սիրտերը։

Ու շատերը տարակուսեցան Ազգին ճակատագրէն և ըսին. «արդեօք սխա՛լ ճամբէ կ'ելնենք...»։ Ահա՛ այդ դժնեայ վայրկեանին էր որ Մատթէոս Իզմիրլեան Ազգին ոգին զգաց իր մէջը ու զայն մարմնաւորեց հայ աւերմունքին ու գիւանկոյտին վերեւ կանգնած, անկուեցաւ բռնաւորին դէմ և ըսաւ. —«Ինչ որ ալ ըլլայ, կեցցե՛ Հայութիւնը»։

Այսպէս, Մատթէոս Իզմիրլեան, իր պատրիարքութեան կարճատեւ այլ յուզումներէն ու քստմնելի օրերուն՝ կրցաւ մեր ցեղին դեղադոյն առաքինութիւնը յամառ ու անյուսահատ ոգին խորհրդանշաներ։

Ու այդ առաքինութիւնն էր որ յետոյ, կարճատեւ ու պատեհական վիճաստուններու իր երեսին տուին և իբրև յանցանք ուղղեցին ցոյց տալ ինչ որ իր միակ պարծանքը եղած էր։ Ազգային ճգնաժամային բոպեներուն այպէս, հոգը նկարագիրները մէջտեղ կելլան ու կը գործեն, գուցէ առօրեայ ողջամտութեան հաղառակ, սակայն յաւերեսական բնաջնջին համաձայն։ Ահա՝ այդ մեծ նկարագիրներէն մին էր Մատթէոս Իզմիրլեան, որ պատմութեան պահի ասցնի իբրև հայ ցեղին շարաբախտութեան մէջ ուեցած տոկունութեան մարմնացումը։

Տասներկու տարի Երուսաղէմի աքսորանքին մէջ անկուն սպասեց հանուցումի վայրկեանը, յետոյ, իբրեւ անձնաւորեալ հայութիւն, իր յաղթական մուտքը ըրաւ Պոլիս ու գաց ընկճուած բռնաւորին դիմաց կրկնելու մրցքն ի վար, ինչ որ տասներկու տարի առաջ ըսած էր անշուշտ իր սրտին խորեն. —«Ինչ որ ալ ըլլայ, կեցցե՛ Հայութիւնը»։

Ու դիմա աւելի բախտաւոր քան իր նախորդը, որ աչքը ետին բաց անցած մեռաւ, Մատթէոս Իզմիրլեան կրցաւ յաւերեսական քաւելի վակել իր աչքերը, աւելի անդորը դոգլով մը մրմնջելով. «Եւ արդ՝ արձակէ զծառայս քո Տէր, ըստ բանի քում, ի խաղաղութիւն»։

ԵՐՈՒԱՆԴ ՕՏԵԱՆ

ԿԵՆՍԱԳՐԱԿԱՆ ԾԱՆՕԹՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Մատթէոս Կաթողիկոս ծնած է 1845 փետր. 12ին, Գուզգաբու։ Իր հօրը՝ Համբարձումի վեցերորդ զաւակն էր։ Նախնական կրթութիւնն առած է Մայր վարժարանին մէջ, ուր աշակերտած է 1859ին. ակէ յետոյ երեք տարի ալ աշակերտած է Գուզգաբուի Դաւրթի վարժարանին մէջ, որ այդ մէջոցին կը գտնուէր Մկրտիչ եպ. Մազալաբեանի տօրէնութեան տակ 1862-64ին Օրթագիւղի Ս. Փարգմանչաց վարժարանին մէջ մանկավարժ կը կարգուի Պ. Սրմէան (Իզմիրլեան մկրտութեան անունը), մասնաւորապէս հրահանգելով կրօնական ուսմանց մէջ Տ. Սահակ քնյ. Տ. Սարգսեանէն, որուն տունը կը բնակէր։ 1864ին Պօղոս Պարոնեանի Թաքթաքեանի հրամանով Օրթաքէօյի Ս. Աստուածածնի եկեղեցւոյն մէջ Յովհաննէս Եպիսկ. Կապուտիկեանէն սարկաւագ կը ձեռնադրուի, և հինգ տարի կը մնայ այդ առաքելանով, միւս կողմէ շարունակելով ուսուցչութիւնը։ 1869 յունիս 29ին՝ նոյն եկեղեցւոյն մէջ իր հոգեւոր հօրմէն կը ձեռնադրուի կուսակրօն քահանայ, Մատթէոս անուամբ, և նոյն տարին իսկ սեղան. ամուսն կը սահմանուի գաւառաներ իշխանութիւն։

Քիչ յետոյ, Խիսեան Կ. Պոլիս կը հասնի (1869 դեկտ.) Ժողովրդային մեծ խանդավառութեան մէջ, և իր պաշտօնին կը ձեռնարկէ։

Խրիմեան կ'առաջարկէ իր քարտուղարութիւնը, և 1870 յունվար 14ին Մատթէոս վարդ. Պարիրքարքարի պաշտօնէից գաւակարգը կը մտնէ։ 1871 յունիս 23ին առաջին անգամ Իզմիրլեան վարդ. ընտրուեցաւ եկեղեցական երեսփոխան, պաշտօն մը որ իր ամենէն աւելի սիրեց և հոն ցոյց տուաւ կատարելագոյն գիտակցութիւնը։ Ամենայն ինչ՝ Ազգ. Ժողովի Գանձապետ Գրիգոր Աղա Գալանթարեանի հետ։ Ամենայն ինչ՝ Ազգ. Ժողովի Գրագրութեան Ներսէս Պարիրքարքի հետ։ Ամենայն ինչ՝ Ազգ. Ժողովի Ատենապետ Գրիգոր Աղա Գալանթարեանի հետ։ Ամենայն ինչ՝ Ազգ. Ժողովի Ատենագրութեան

խանդավառ սկզբնաւորութիւն մը ունեցած էր, իր անհուն այնքան դժնդակ եղաւ։ Ոչ մէկ Պարիզաբ Իզմիրլեանէն աւելի մեծ ցոյցերով ձեռնարկած էր իր պարծանքին, սակայն եւ ոչ մէկ պարիզաբ իր դժնդակ ճակատագիրն ունեցած էր իր պարծանավարութեան օրերուն, արախողեղ և բրնաւոր չարաչար ապանուելիք տեսնելով իր հօտէն 300000 անմեղ մարդոց, որոնց միակ յանցանքը Հայ ծնած ըլլալն էր։

Իզմիրլեան իր անկարգ նկարագիրն ու անյողդողդ կամքը միայն զան ունենալով ուղեց պաշարիլ Համիտի Դարանական ու ճիւաղային դատերուն դէմ։

Համիտ՝ տասը միլիամարեանց դէմ պատուար կանգնելու համար, կ'ուզէր որ Իզմիրլեան օսմ. կառավարութենէն զոհունակութիւն յայտնէր։ Իզմիրլեան ի հարկէ չհամակերպեցաւ այս տեսակ թուղթ մը տալու, քանի որ անիկա պիտի հակասէր իր բոլոր համոզմանց և ընթացքին։ Համիտ իր հրամայականը պահանջեց։ Իզմիրլեան ասոր ալ ընդդիմացաւ մինչեւ այն օրն որ այլեւս համոզում գոյացուց թէ ասէն յոյս կորսուած է և այլեւս տ'ետ ալ ակնկալութեան վրայ յոյս դնել կարելի չէ։

Իզմիրլեանի Պարիզաբարութեան նշանակելի դէպքերէն մէկն ալ իր պաշտօնավարութեան շրջանին կատարուած Կիլիկիոյ կաթողիկոսական ընտրութիւնն է։ յանձին Ալէքսեան Եպսկ.։ Այդ ընտրութիւնը կառավարութիւնը փոխանակ ուղղակի վաւերացնել մերժելու, ուզեց ազգային ընտրողով մը թեկնածու տալ, և ասոր իբր գործիք ծառայեցուց քանի մը գաւառան եկեղեցականներ (Յովհաննէս եպսկ. Դաշնեան, Աբրահամ եպսկ. Մամիկոնեան, Նիկողոս եպսկ. Տիւրուզի և Կիրակոս վարդ. Կէօքճան), որոնք իբր թէ Կիլիկիոյ եկեղեցականութեան անունով բոլոր բաներն կատարուած ընտրութեան դէմ, և ապա կառավարութեան աջակցութեամբը Սիս երթալով, Դաշնեանը Կաթողիկոս օծելու ձեռնարկ ըրին։

Իզմիրլեան ազգային-ժողովրդական ընտրութեան պաշտպան կանգնեցաւ և ի պաշտօն հերքելէ զատ օծման լուրը, Վարդապետի կիրակին եկեղեցիներուն մէջ կարդացուել տալաւ կոնդակ մը, որով մեր կարգադրիչը այդ չորս դատապարտեալ եկեղեցականները։ Նոյն իսկ յանդուգնաբար Իզմիրլեան Սրբազան կառավարութեան պաշտօնեայ այդ եկեղեցականները Սիսէն վերադարձնել Պէյրութ փոխադրել տալ և պաշտպանել Ազգին իրաւունքը։

Իզմիրլեան Սրբազան իր Պարիզաբութեան ամիսներ Մրմեան Կաթողիկոսէն առացաւ Արքեպիսկոպոսութեան ատիճան։

1896 Յուլիս 23ին իր պաշտօնը ձգելէն երեք շաբաթ յետոյ 1896 օգոստ. 23ին Իզմիրլեան աղօթարանաց Երուսաղէմ, և հոն տասերկու տարի շարունակ, Երկաթեայ Պարիզաբ, հեղինակի հարերատարութեամբ երեց աղօթարանի մը ամէն առաջադրութիւնները, և մասնաւորապէս վերջին տարիներուն մէջ, երբ Յարութիւն Պարիզաբի պաշտպանութիւններուն հակառակ հայասէր խնդիրը Իզմիրեանին ոչ-օրինական ենալուն առիթ կ'ուզէին խնդրել, և իր տառապանքն աւելի չեղտել տալ։ Իր աղօթարանի կեանքը մասնաւորապէս շատ ծանր եկած էր իրեն, և երբ ազատութեան չեղերիս ինքն ալ կ. Պոլիս դարձաւ 1908 օգոստոս 14ին շատ քանի կրօնաւոր եկան արդէն և ֆիլիքաքէս ազգ. շրջարար ընտրեցած էր։

Իր դալուստը Կ. Պոլսոյ քաղաքին պատմութեան մէջ նշանաւոր դէպք մը պիտի մնայ։ Վենատիկ մը սակէ աւելի փառաւոր և խանդավառ կերպով չպիտի ընդունուէր ո և է երկրի մէջ։ Հարիւր 20 օրուան ճանապարհ էր Սեղ. Ժողովը, և նոր կազմուած էր Վարչութիւնը, երբ 1908 Հոկտ. 22 Իզմիրեան վերընտրեւեցաւ Թուրքիոյ Հայոց Պարիզաբ։ Իր բնաւորութիւնն երկու իրարդրաւոր կէս ուսակը իր մէջ աննախնթաց։ Ոչ մէկ Պատրիարք միաձայնութեամբ ընտրուած էր, ինչպէս Իզմիրեան, և ոչ մէկ Պարիզաբ վերընտրուած էր սահմանադրական չորս-չանի մէջ։ Հաղիւ ութ օրուան Պարիզաբ էր, երբ Լ.Ժողովնոյ կաթողիկոս ընտրեցաւ Համազգային ժողովին ամենասաստակ մեծամասնութեան քուէովը, և երկու ամիս յետոյ, 1909 Յունվարին վաւերացուցեալ իր ընտրութիւնը, կրօնական թաղում իր պաշտօնն երկու ամսուան պաշտօնավարութենէ մը յետոյ։

Մարտիրոս Բ. Կաթողիկոս, 1909 մայիս 22ին Սեղ. Ժողովին իր վերջին օրհնութիւններն և հրաժեշտը տալէն յետոյ յաջորդ օրն իսկ ուղեւորեցաւ. Զարին հրամանին համաձայն, Օսմանլի ճամբով ուղղակի Բեթերազուրի, ուր ներկայացաւ Զարին, Մայր-Կայսրուհւոյն և նախարարներուն։ Յետոյ անցաւ Կոկկաս, ամէն կողմ խանդավառ ընդունելութիւն գտնելով, և Անի աւերակներուն այցելութիւն մը տալով անցաւ Ս. Էջմիածին, ուր հասաւ Յուլիսի սկիզբը։

ՄԻԼԻՈՆՆԵՐՈՒ ՊԱՐԸ

ԽՕՃԱ ՂԱԶԱՐԻ ԺԱՌԱՆԳՈՒԹԵԱՆ ՇՈՒՐՋ

ՆՈՐ ՄԱՆՐԱՄԱՍՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ԵՐՈՒԱՆԴ ՍՐՄԱԳԻՇԻՈՅԼԵԱՆ ՄԻԼԻՈՆԱՏԷՐ

ՇԱՆՕԹ ԳՐԱԳԼՏ-ՀՐԱՊԱՐԱԿԱԳԻՐԸ. ԻՆՉՊԷՍ ՊԻՏԻ ԴՈՒՇՄԷ ԻՐ ՄԻԼԻՈՆՆԵՐԸ

ԹԵԼԱԴՐԱՆՔ ՄԸ ԱՅՍ ՄԱՍԻՆ

Այս գրութեամբս կուզամ յայտնել թէ Հնդկաստան մահմեդացուն կնոջող բարեկրաւոր հօրս հօրեղբայր Խօճա Ղազարի Թոզած անագին հարստութիւնը չատերուն համար, զայն գանձելու մարմաջէն մղուած, տեսակ մը գիտութիւն գտնելու համար՝ այս նոր մեթոտով չատերուն համար մեծ եղաւ. ժառանգորդ և ժառանգուիլու բառերը։ Այս գիտական նախանձելի զգաստութիւն, իսկական ժառանգորդներուն հետ՝ հանրային հետաքրքրութիւնն ալ արթնցուց և այն ատենեան որ տարբերութիւններն ալ սկսան նախանձիլ ու իրենք ալ իրենց կարգին ուսումնասիրութեանց առարկայ դարձնել այդ ժառանգութիւնը։

Այս ընդհանուր բանաբերական պրոպագանդաներուն մէջ, որոնք առաջ եկան հօրս հօրեղբօր Խօճա Ղազարի միլիոնները չուրլ, չմոռնամ յիշել Դեղամ էֆ. Մարկոսեանը և իր հետեւորդները որոնք այնքան աղմուկ հանեցին, օվ գիտէ ինչ դիւրաբեկ տեսակ փաստերով։ Սակայն թո՛ղ չկարծեն թէ անգղ. կառավարութիւնը կապոյտ կապոյտով միլիոնները իրենց պիտի յանձնէ։ Թո՛ղ լաւ ըմբռնեն ժառանգորդութիւն եւպաղները թէ այժմ խնդիրը լուրջ ճամբու մէջ մտած է։

Զարմանալի էր որ 1864ին Գրիգոր Մարկոսեան ինչպէս կամ լաւ է ըսել թէ ինչո՞ւ գոմ մեռ 13339 անգլիական ոսկիով և 4 շիլինով, եթէ իրօք ժառանգորդ մը էր, ինչու ամբողջ միլիոնները չպահանջեց։

Բանի որ Խօճա Ղազարի եղբօր՝ մանտեսի Պարտասարի թոռներն Յարութիւնեանք՝ իսը քանի մէջ ընկնած կը խարդային անգլիակցիներ և իրենց մանուկներն ալ իրենց բաժինը չպիտին մահեսի Յարութիւնը բարեիրատակ հօրը ամբարեալ տասը սնուցուկ նամակներով, տասարներով ու մուրհակներով լիք հնութիւններն, որոնց ճշմարտութիւնը չպիտի ստանայ չատ տրեան զար ու այս պատճառաւ է որ Դեղամ էֆ. այսօր 84 հետեւորդներուն հետ կարծես չեն ըմբռնած երբեք թէ անգոր անգրագէտ դարձած ժողովուրդի մը ծոցէն կարելի է հին հին միշատակարաններ ուսնչող նամակներ, տասարներ մուրհակներ, պատմութիւններ դուրս բերել։ Այս կարգի ժառանգութեան մշակուած նոր գիտութիւնը վարդապետը կը բռնաւ Խօճա Ղազարի եղբորորդիքը, Մահեսի Յարութիւնեանք, և Դեղամ էֆ. Մարկոսեանի սարքած բեմին վրայ կ'ապացուցանեն և կը պարզեն իրենց իրաւաբի ժառանգորդ ըլլալը, ոչ թէ միայն իրենց գիտաւոր լիցաակաբանութիւնով որ մէկ դարէ աւելի ամբարեալ հնութիւններ ունի, տասնեակ մնուցկներու մէջ, այլ դրատարին համընթաց, անգիր յուշերու աւանդական պարարերով, որոնք կը լրացնեն գրաւոր փաստերը։

Այժմ Դեղամ էֆ. Մարկոսեան և իր 84 ժառանգակիցները թո՛ղ լաւ ըմբռնեն թէ՝ լուսանդի Խօճա Ղազար Պաղատասի մէջ մէկ քանի եղբայրներ ունեցեր է, ի մէջի այլոց, մահտեսի Պաղտասար որ միասնօր գաղակ մը ունեցած է, որ է՝ մահտեսի Յարութիւն, յորմէ սերած են ներկայ հինգ մանչ ու մէկ աղջիկ զաւակները։ Յետոյ մահտեսի Դասապար՝ որուն գաւակն է մահտեսի Սիմոն, յորմէ միասնօր գաւակ մը ունեցաւ։ Արդ, մահտեսի Յարութիւնեաններն երկու եղբարք, որք Հնդկաստան կրթուած, մեծցած ու հասատասուած են, մէկը՝ Mr. B. Aratoon Canonpore Doollen Mills Co. գործակատարն է. միւսը՝ . Aratoon, the Lision yranist co.ի հիմնադիրն ու տնօրէնն է ի Կոմպէյ և որոնք Խարդրդակցարար արուած հրամանագրեր հանդարտ, լաւ. նօրէն կը մասնակցին մեր հօրն հօրեղբօր Խօճա Ղազարի Թոզած ժառանգութեան խնդրին։

Բարեիրատակ հօրս մեծամասնաւոր վաճառականութիւնն ու ամբարեալ տասնսնուկ տարբակներն, համակերպն ու զանազան թղթերն երեւան գալէն թէ խնդրոյ առարկայ եղող ու փարթամ ժառանգութիւն Թոզոյ Խօճա Ղազարը բարեիրատակ հօրս հօրեղբայրն է, առանց ոչ է տարակոյսի, ու մեղի ժառանգակից եղողներն է Գ. Երուանդ Սրմաքէշխանեան, որվենատ հօրս հօրքոյրներէն Սօֆի՝ ամուսնացած է ի Պոլիս կամ Եգիպտոս փոքրական կամ սեղանաւորական մեծատուններն Սիրմեանց Յովանէս փաշայի հետ, որուն մականունը վերջն Սիրմաքէշխանի փոխուած կը թուի, որավասեռ մեր թղթերուն մէջ Սիրմաքէշեան ալ կը գտնուի, թերեւս հօրս մէկ հօրաքրոջ հետ ամուսնացած։ Հօրս հօրեղբայրներէն մէկ քանին Պոլսոյ պարատան տեղաւորներէն էին ու մէկ քանին ալ Եգիպտոսի Սրմիվին ծառայութեան մէջ։

Պարտ. Խ. 8, Պ. ՎԱՆԱՆԴԵԱՆՑ
(Շարունակելի)

ՍՕՖԻԱՅԻ ՄԷՋ ՄԵԾ ՑՈՅՑԵՐ

ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԵԱՆ ԴԷՄ

(ՄԵՐ ՄԱՍՆԱՒՈՐ ԹՂԹԱԿՑԷՆ)

Սօֆիա, 10 դեկտ.

Տուրհրու մեծ յաւելում Պուլկարիոյ մէջ։ Մեծ յուզում ռահեստական հրապարակին վրայ։ Ընդհանուր շարժում. Մեծ ցոյց։ Սօֆիայի հրապարակը փակուած. Ռահեստերը դադրած. Դպրարարական տգնապ. Զարը և վաճառականութիւնը։

Երէկ և այսօր Սօֆիայի հրապարակը մեռեալ վիճակի մէջ է։ Մեծ և պզտիկ խանութներ, հացագործներ, մսավաճառներ, ճաշարաններ, արբարաններ և ամէն կարգի «էնաֆիներ և վաճառականներ և երէկ ժամը 4ին, հինգ վայրկեանի մէջ փակեցին իրենց խանութները, ի նշան միամտաւոր բողոքի։ Առաջիկ պատառը։ 1908ին, Սիմասլովեան ռէժիմի օրով, 1909ի պիւճէրն Երեսփ. Ժողովի բովէն անցնելու պահուն, այն տանի կիսամեան նախարար Գ. Փայաքօի հինգ յօդուածներէ բաղկացած օրինագիծի ձեւով լսելուած մը բրաւ տարբերու գանձման օրէնքին վրայ։ Օրով բոլորովին կը չնչէր հին գրութիւնը, և յատկաւորական գրբութեամբ տարբերու գանձումը կ'ապահովէր 100ին 8ով։ Այս յօդուածները այն տասն տասնց քննութեան Երեսփ. Ժողովի բովէն անցան և եղան օրէնք։ Ինկան Սիմասլովիմիները, եկան Տէ՛օրքաթները չատ մը խոստումներով։ Առաջին 1908 տարին Տէ՛օրքաթները այս օրինագիծը չէրգործադրեցին, հակառակ անոր որ օրէնք եղած էր, սա պատճառաւ որ, եթէ գործադրէին, ընդհանուր դժգոհութիւն առաջ պիտի գար և երեսփոխանական ընտրութիւնները չպիտի կրնային ապահովել։ Անոնք լոկի մինչև անցան օրինագիծին վրայէն մինչև որ հասատատեցան իրենց տեղը։ Երկու տարի յետոյ, այսօր, այդ օրէնքը գործադրել որոշուած է և գործադրութեան ձեռնարկուած է։ Այդ գրութիւնը, որ եւրոպական ոճ է պետութեանց մէջ տարիներով ծեծուած և խնդիր դարձած է, Պուլկարիոյ մէջ ջանք կը տարուի ասիական կերպով գործադրութեան դնել, բան մը որ անկարելի է։ Յառաջատուական դրութիւնը չատ լաւ է բայց եթէ ան գործադրուի արդարացի կերպով։ Իսկ այսօր իրականութիւնը ցոյց կուտայ որ հակառակը պիտի գործադրուի կառավարութեան կողմէ։

Այն վաճառականը, որ մինչև այսօր կը վճարէր 100 ֆրանքի տուրք, այսօր 1000 ֆրանք պէտք է վճարէ։ Վաճառականն մը, որ մինչև հիմա 300-400 վճարած է, այսօր պէտք է վճարէ 7-8000 ֆրանք։ Այդ ահաւոր տուրքին գանձումը ընդհանուր բողոքի և շարժման պատճառ դարձաւ։ Արհեստաւորները և վաճառականները չկրնալով տանիլ այս ծանր լուծը, նախ օրինաւոր միջոցներով բողոքներ ներկայացուցին, մինչեւ գումարեցին և վաճառականաց արտաքոյ ժողովներու մէջ։ Յայտնեցին իրենց բողոքը և խնդրեցին կառավարութենէն որ այդ յաւելուածական օրինագիծը առանձնապէս անգործադրելի մնայ։ Բայց վաճառականներու և արհեստաւորներու բողոքը անլսելի մնաց։ Վաճառականները և արհեստաւորները ճարահատ, անցեալ օր ժողովի գումարեցին և վերջին բողոք մը ալ տուին։ Միեւնոյն ատեն միջոցներ խորհեցան, զգալի ցոյց մը ընելու։ Այս առթիւ 90 հոգիէ բաղկացած գործադիր մարմին մը երեքշաբթի իրիկուն ժողովի հրաւիրած էր, որ երկար խորհրդաժողովներէ յետոյ որոշեց երկու օր գոց պահել բոլոր առեւտրական հրապարակը։ Այս որոշումը գործադրելու համար Գործադիր ժողովը երէկ Ընդհանուր ժողովի հրաւիրեց բոլոր վաճառականները և արհեստաւորները։ Ժողովը գումարուեցաւ ժամը 2ին, կէս օրէն յետոյ։ Ներկայ էին բոլոր խանութպանները, ծանօթ վաճառականներ եւն.։ Ընդհանուր ծափահարութեանց ի գլուխ ելեալ ելոյթներ եղան, յանդիմանեցին անմիջապէս գանձակ խանութները և, իրր բողոքի արտայայտութիւն, փակել մինչև հինգշաբթի գիշեր և տարաբախտ առաւօտ բանալ։ Եւ ահա հինգ վայրկեանի մէջ առեւտրական հրապարակը փակուեցաւ, մինչեւ հիմա չտեսնուած ցոյց մը Պուլկարիոյ մէջ։ Ոգեւորութիւնը մեծ էր։ Բոլոր վաճառականները, որոշումին մասնակից կամ ոչ, կը գործադրէին ընդհանուր որոշումը։ Թրքամոլաց Պոլ. Տօնցակոֆլէկէ և Մարիա Լուիզա մեծ փողոցներուն բոլոր վաճառատունները մէկ քանի վայրկեանի մէջ փակուեցան։ Ժողովուրդը, որ առեւտրի եկած էր, եւ կը դառնար։ Աւրաղլ Սօֆիան ասնական օրերու կերպարանք առած էր։ Սօֆիայի մէջ կատարուած այս ցոյցը անմիջապէս հեռագրուեցաւ բոլոր մեծ քաղաքները, խնդրելով որ Սօֆիայի վաճառականներուն օրինակին հետեւին։

Կը յուսացուի որ այսօր անուշ ալ Սօֆիայի բենց արհեստակիցներուն հետեւած ըլլան։

Վաճառականներու պարարը կը հեռաքրքրէ ամէնքն ալ, քանի որ անտանելի տուրքերը որ վաճառականներէն կը գանձուին, որոշ չափով հասարակութեան վրայ պիտի ծանրանան անոնք։ Վաճառականները որոշած են որ եթէ այս անգամ ալ չյաջողին, օրոշ չափով աւելցնեն իրենց ծախած ապրանքներուն գիները։

Վաճառականական այս ցոյցը Զար Ֆերդինանտի ուշադրութիւնը դրաւած է։ Երէկ Զարին քարտուղարը Զափրաչիֆօֆ Երեսփ. Ժողովի ներկայացաւ Մալիսօֆը անմիջապէս իր քով հրաւիրած է։ Մալիսօֆ հեռաձայնով՝ մանրամասն տեղեկութիւններ ուսած է ցոյցի մասին։

Զարը առաջ չէ գոհացած և անմիջապէս իր հարիւրապանները ղրկած է քաղաքին զանազան կողմերը, քննելու և հապաղելու համար քաղաքին վիճակը։ Ուրիշ վաճառականներու բողոքը ընելով Զարին տեղեկացուցած են։ Զարը կասկածութիւնը ստրպած է ոչ է կերպով գոհացում տալու վաճառականներու պահանջքին։ Զարոյի մը հայտնի, կ'ըսուի թէ Մալիսօֆ, Զարին հետ ունեցած տեսակցութենէն յետոյ, որոշած է նոր տարբերի առաջ իսկ իր հրաժարականը տալ։

Վաճառականներու և արհեստաւորաց այս ցոյցին տարբերականներն ալ եղեկ և այսօր դարձած են գործերէ։ Կառավարութիւնը իրար անցած է և չի գիտեր ի՛նչ ընել։ Ամբողջ Սօֆիան այսօր տարի վրայ է և ընդհանուր օգնութիւն մը կը տրէր։

Այսօր Երեսփ. Ժողովին մէջ այս մասին հարցապատասխաններ եղան, որոնց կարելի չէ պատասխանել, բայց ոչ գոհացուցիչ կերպով։

Երեքշաբթի օրուան «լայ» ընկերվարականները և այսօր «եղ» ընկերվարականները մեծ ցոյցեր բրին Երեսփ. Ժողովին առջեւ, պահանջելով գործադրաբար օրէնք, կիներու և աշխատաւորներու յատուկ եւայլն։

ՄԱՐՏԻՐՈՍ ՆԵՐՍԷՍԵԱՆ

ՆԵՐԿԻՆ ՎԵԱՆԵՐԸ

ԴՈՒՇՄԷՆ ԴԻՐԳԻՐ

Թուրքերէն թերթ մը կ'իմանայ թէ Մ. և Յ. կուսակցութիւնը իր առջի օրուան նիստին մէջ որոշած է բացառութիւն չընդլ մէկ քանի նախարարներէ։ Այդ որոշման պատճառը սա է որ մէկ քանի նախարարներ Մ. և Յ. կուսակցութեան նիստերուն ներկայ գտնուելով, հարկ եղած բացատրութիւնները տուած են Դանկիրն ուղղութեան մասին։ Դանկիրն դէմ առաջ բերուած ամէնն մեծ մեղադրանքն էր երեսփոխան Բրդա Նուր պէյի մերքալութիւնը, որուն համար խստագրդանական քննութիւն պահանջուած էր։ Մ. և Յ. կուսակցութիւնը նկատելով որ այդպիսի պահանջում մը կը նշանակէ կասկած յայտնել Դանկիրն նկատմամբ, մերժած է զայն։ Հետեւաբար, կ'ըսէ թերթը թերթը, նախարարական առաջակ մը չատ անհանդուրժական է։

ՄԻՋՈՑԻՆԻՈՅ ՄԸ ՇՈՒՐՋԸ

Այսրկի կուսակալ Նազմ փաշայի գործոց նախարարութեան հեռագրած է թէ Զալի մինդէպին հետեւանքով հինգ հոգի սպանուած եւ չորս հոգի վիրաւորուած են։ Շրջակայ գիւղերու ժողովուրդը, միջադէպէն զայրացած, պատուիրատարներ գրած է գեղատիպերն մօտ, ցաւ և հնաղանդութիւն յայտնելու համար։ Իզմիրէն դէպքին վայրը դրկած ընդ. գաղտնագրատարներ վրայ է իր քննութիւնը։ Կուսակալը Իզմիր վերադարձած է։

ՍԻՐՍՓՈՅԼԵԱՆԻ ՄԸ ՄԱՐԴ

Դամասկոսի արաբ երեսփոխան Ասիլանի էֆ., շաբաթ օր, Պոլսոյ կողմէ իր քանարանին մէջ յանկարծական դաղ։ Ցուզարկաւորութիւնը հանդիսաւորապէս կատարուեցաւ, և հանդուցեալին մարմինը Սուլթան Մահմուտի դամբարանին մէջ թաղուեցաւ կայս. արարողութեամբ։

ԿՐԷՏԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐԸ

Պերլինէն լուսատեղեակ աղբիւրէ հասած հեռագրի մը համաձայն, որ երկուսան թուականը կը կրէ, գերման կառավարութիւնը ամէն ջանք կը թափէ պաշտպան տերութեանց մօտ, որպէսզի Կրետացիներու վերջին ծառուցագրին պատասխան մը չտրուի։ Կղզեցիները կոչանգամին թէ պաշտպան տերութիւնները մոռցած են իրենց խոստումները և կը բողոքեն «վենատիկեան իրաւունքներ» բացատրութեան գործածումն դէմ։ Դիր մամիրոյ այս ընթացքը զանազան մեկնութեանց տեղի տուած է։

** Հանդէսէն հասած վերջին լուրերուն նայելով, մեծ գրգռութիւն կը տիրէ կղզիին մէջ նոր Գործադիր Ժողով մը ընտրուած ըլլալուն հետեւանքով, որ կատակցութեանց հետ համաձայնած է Կրետէի անկախութիւնը պաշտպանելու համար։

** Նեճի Կազիբա կ'ըսէ թէ Բ. Դուռը ծանուցագիր մը ղրկելով պաշտպան տերութեանց մօտ գանուող օսմ. դեսպաններուն, տերութեանց ուշադրութիւնը կը հրաւիրէ կղզիին մէջ տիրող դրգռութիւնի վրայ, տերութեանց վրայ վերջին ծանուցագրին հետեւանքով։ Բ. Դուռը իր ծանուցագրին մէջ դիտել կուտայ որ կրետացիները զէնք կը գտնեն, նոր կռուռութիւն մը առաջ բերելու համար։

ՍԼԵՍՐԱՆԱՆ ԹՐԱՄՈՒՅՑՆԵՐԸ

Ամբոխի ի վեր կատարուած խարդրդակցութիւնները՝ թրամուէյները եկեկ տրականաթեաց բանեցնելու համար, վերջապէս աւարտեցան։ և ինչպէս ծանուցինք, կայս. իրաւէն եկած է արդէն։ Մարդաքաղաքս համար տեղեր ժամս դարձած էր ելեկտրական թրամուէյներու հատատումը, մանաւանդ վերջին քանի մը տարիներու մէջ, թանկութիւնը անօրինակ կերպով չատցած ըլլալուն համար։ Զիրաքաղ թրամուէյներով չէ եղաբելի ապահովել իր քով հրաւիրած է։ Թալիւոնի նեկեկատասով՝ ժանրամոն տեղեկութիւններ ասած է ցոյցի մասին։

Զարը առաջ չէ գոհացած և անմիջապէս իր հարիւրապանները ղրկած է քաղաքին զանազան կողմերը, քննելու և հապաղելու համար քաղաքին վիճակը։ ուրիշ վաճառականներու բողոքը ընելով Զարին տեղեկացուցած են։ Զարը կասկածութիւնը ստրպած է ոչ է կերպով գոհացում տալու վաճառականներու պահանջքին։ Զարոյի մը հայտնի, կ'ըսուի թէ Մալիսօֆ, Զարին հետ ունեցած տեսակցութենէն յետոյ, որոշած է նոր տարբերի առաջ իսկ իր հրաժարականը տալ։

Վաճառականներու և արհեստաւորաց այս ցոյցին տարբերականներն ալ եղեկ և այսօր դարձած են գործերէ։ Կառավարութիւնը իրար անցած է և չի գիտեր ի՛նչ ընել։ Ամբողջ Սօֆիան այսօր տարի վրայ է և ընդհանուր օգնութիւն մը կը տրէր։

Այսօր Երեսփ. Ժողովին մէջ այս մասին հարցապատասխաններ եղան, որոնց կարելի չէ պատասխանել, բայց ոչ գոհացուցիչ կերպով։

Երեքշաբթի օրուան «լայ» ընկերվարականները և այսօր «եղ» ընկերվարականները մեծ ցոյցեր բրին Երեսփ. Ժողովին առջեւ, պահանջելով գործադրաբար օրէնք, կիներու և աշխատաւորներու յատուկ եւայլն։

ՄԱՐՏԻՐՈՍ ՆԵՐՍԷՍԵԱՆ

ՄԱՆՐԱՄԱՍՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ԴՈՒՇՄԷՆ ԴԻՐԳԻՐ

Թուրքերէն թերթ մը կ'իմանայ թէ Մ. և Յ. կուսակցութիւնը իր առջի օրուան նիստին մէջ որոշած է բացառութիւն չընդլ մէկ քանի նախարարներէ։ Այդ որոշման պատճառը սա է որ մէկ քանի նախարարներ Մ. և Յ. կուսակցութեան նիստերուն ներկայ գտնուելով, հարկ եղած բացատրութիւնները տուած են Դանկիրն ուղղութեան մասին։ Դանկիրն դէմ առաջ բերուած ամէնն մեծ մեղադրանքն էր երեսփոխան Բրդա Նուր պէյի մերքալութիւնը, որուն համար խստագրդանական քննութիւն պահանջուած էր։ Մ. և Յ. կուսակցութիւնը նկատելով որ այդպիսի պահանջում մը կը նշանակէ կասկած յայտնել Դանկիրն նկատմամբ, մերժած է զայն։ Հետեւաբար, կ'ըսէ թերթը թերթը, նախարարական առաջակ մը չատ անհանդուրժական է։

ՄԻՋՈՑԻՆԻՈՅ ՄԸ ՇՈՒՐՋԸ

Այսրկի կուսակալ Նազմ փաշայի գործոց նախարարութեան հեռագրած է թէ Զալի մինդէպին հետեւանքով հինգ հոգի սպանուած եւ չորս հոգի վիրաւորուած են։ Շրջակայ գիւղերու ժողովուրդը, միջադէպէն զայրացած, պատուիրատարներ գրած է գեղատիպերն մօտ, ցաւ և հնաղանդութիւն յայտնելու համար։ Իզմիրէն դէպքին վայրը դրկած ընդ. գաղտնագրատարներ վրայ է իր քննութիւնը։ Կուսակալը Իզմիր վերադարձած է։

ՍԻՐՍՓՈՅԼԵԱՆԻ ՄԸ ՄԱՐԴ

Դամասկոսի արաբ երեսփոխան Ասիլանի էֆ., շաբաթ օր, Պոլսոյ կողմէ իր քանարանին մէջ յանկարծական դաղ։ Ցուզարկաւորութիւնը հանդիսաւորապէս կատարուեցաւ, և հանդուցեալին մարմինը Սուլթան Մահմուտի դամբարանին մէջ թաղուեցաւ կայս. արարողութեամբ։

ԿՐԷՏԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐԸ

Պերլինէն լուսատեղեակ աղբիւրէ հասած հեռագրի մը համաձայն, որ երկուսան թուականը կը կրէ, գերման կառավարութիւնը ամէն ջանք կը թափէ պաշտպան տերութեանց մօտ, որպէսզի Կրետացիներու վերջին ծառուցագրին պատասխան մը չտրուի։ Կղզեցիները կոչանգամին թէ պաշտպան տերութիւնները մոռցած են իրենց խոստումները և կը բողոքեն «վենատիկեան իրաւունքներ» բացատրութեան գործածումն դէմ։ Դիր մամիրոյ այս ընթացքը զանազան մեկնութեանց տեղի տուած է։

** Հանդէսէն հասած վերջին լուրերուն նայելով, մեծ գրգռութիւն կը տիրէ կղզիին մէջ նոր Գործադիր Ժողով մը ընտրուած ըլլալուն հետեւանքով, որ կատակցութեանց հետ համաձայնած է Կրետէի անկախութիւնը պաշտպանելու համար։

** Նեճի Կազիբա կ'ըսէ թէ Բ. Դուռը ծանուցագիր մը ղրկելով պաշտպան տերութեանց մօտ գանուող օսմ. դեսպաններուն, տերութեանց ուշադրութիւնը կը հրաւիրէ կղզիին մէջ տիրող դրգռութիւնի վրայ, տերութեանց վրայ վերջին ծանուցագրին հետեւանքով։ Բ. Դուռը իր ծանուցագրին մէջ դիտել կուտայ որ Կրետացիները զէնք կը գտնեն, նոր կռուռութիւն մը առաջ բերելու համար։

ՍԼԵՍՐԱՆԱՆ ԹՐԱՄՈՒՅՑՆԵՐԸ

Ամբոխի ի վեր կատարուած խարդրդակցութիւնները՝ թրամուէյները եկեկ տրականաթեաց բանեցնելու համար, վերջապէս աւարտեցան։ և ինչպէս ծանուցինք, կայս. իրաւէն եկած է արդէն։ Մարդաքաղաքս համար տեղեր ժամս դարձած էր ելեկտրական թրամուէյներու հատատումը, մանաւանդ վերջին քանի մը տարիներու մէջ, թանկութիւնը անօրինակ կերպով չատցած ըլլալուն համար։ Զիրաքաղ թրամուէյներով չէ եղաբելի ապահովել իր քով հրաւիրած է։ Թալիւոնի նեկեկատասով՝ ժանրամոն տեղեկութիւններ ասած է ցոյցի մասին։

Զարը առաջ չէ գոհացած և անմիջապէս իր հարիւրապանները ղրկած է քաղաքին զանազան կողմերը, քննելու և հապաղելու համար քաղաքին վիճակը։ ուրիշ վաճառականներու բողոքը ընելով Զարին տեղեկացուցած են։ Զարը կասկածութիւնը ստրպած է ոչ է կերպով գոհացում տալու վաճառականներու պահանջքին։ Զարոյի մը հայտնի, կ'ըսուի թէ Մալիսօֆ, Զարին հետ ունեցած տեսակցութենէն յետոյ, որոշած է նոր տարբերի առաջ իսկ իր հրաժարականը տալ։

Վաճառականներու և արհեստաւորաց այս ցոյցին տարբերականներն ալ եղեկ և այսօր դարձած են գործերէ։ Կառավարութիւնը իրար անցած է և չի գիտեր ի՛նչ ընել։ Ամբողջ Սօֆիան այսօր տարի վրայ է և ընդհանուր օգնութիւն մը կը տրէր։

Այսօր Երեսփ. Ժողովին մէջ այս մասին հարցապատասխաններ եղան, որոնց կարելի չէ պատասխանել, բայց ոչ գոհացուցիչ կերպով։

Երեքշաբթի օրուան «լայ» ընկերվարականները և այսօր «եղ» ընկերվարականները մեծ ցոյցեր բրին Երեսփ. Ժողովին առջեւ, պահանջելով գործադրաբար օրէնք, կիներու և աշխատաւորներու յատուկ եւայլն։

ՄԱՐՏԻՐՈՍ ՆԵՐՍԷՍԵԱՆ

ՄԱՆՐԱՄԱՍՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ԴՈՒՇՄԷՆ ԴԻՐԳԻՐ

Թուրքերէն թերթ մը կ'իմանայ թէ Մ. և Յ. կուսակցութիւնը իր առջի օրուան նիստին մէջ որոշած է բացառութիւն չընդլ մէկ քանի նախարարներէ։ Այդ որոշման պատճառը սա է որ մէկ քանի նախարարներ Մ. և Յ. կուսակցութեան նիստերուն ներկայ գտնուելով, հարկ եղած բացատրութիւնները տուած են Դանկիրն ուղղութեան մասին։ Դանկիրն դէմ առաջ բերուած ամէնն մեծ մեղադրանքն էր երեսփոխան Բրդա Նուր պէյի մերքալութիւնը, որուն համար խստագրդանական քննութիւն պահանջուած էր։ Մ. և Յ. կուսակցութիւնը նկատելով որ այդպիսի պահանջում մը կը նշանակէ կասկած յայտնել Դանկիրն նկատմամբ, մերժած է զայն։ Հետեւաբար, կ'ըսէ թերթը թերթը, նախարարական առաջակ մը չատ անհանդուրժական է։

ՄԻՋՈՑԻՆԻՈՅ ՄԸ ՇՈՒՐՋԸ

Այսրկի կուսակալ Նազմ փաշայի գործոց նախարարութեան հեռագրած է թէ Զալի մինդէպին հետեւանքով հինգ հոգի սպանուած եւ չորս հոգի վիրաւորուած են։ Շրջակայ գիւղերու ժողովուրդը, միջադէպէն զայրացած, պատուիրատարներ գրած է գեղատիպերն մօտ, ցաւ և հնաղանդութիւն յայտնելու համար։ Իզմիրէն դէպքին վայրը դրկած ընդ. գաղտնագրատարներ վրայ է իր քննութիւնը։ Կուսակալը Իզմիր վերադարձած է։

ՍԻՐՍՓՈՅԼԵԱՆԻ ՄԸ ՄԱՐԴ

Դամասկոսի արաբ երեսփոխան Ասիլանի էֆ., շաբաթ օր, Պոլսոյ կողմէ իր քանարանին մէջ յանկարծական դաղ։ Ցուզարկաւորութիւնը հանդիսաւորապէս կատարուեցաւ, և հանդուցեալին մարմինը Սուլթան Մահմուտի դամբարանին մէջ թաղուեցաւ կայս. արարողութեամբ։

ԿՐԷՏԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐԸ

Պերլինէն լուսատեղեակ աղբիւրէ հասած հեռագրի մը համաձայն, որ երկուսան թուականը կը կրէ, գերման կառավարութիւնը ամէն ջանք կը թափէ պաշտպան տերութեանց մօտ, որպէսզի Կրետացիներու վերջին

թէ եպարքոսը մտադրութիւն յայտնած է հրաժարելու, եթէ երբեք Եռեփ. Ժողովը խորհրդարանական քննութիւն կատարելու որոշում տայ։

ՄԱՆՈՒՍԿԻՆ

Թանին կ'իմանայ թէ կառավարութիւնը որոշած է գերման մասնագէտ մը հրաւիրել մայրաքաղաք, նոր մախսուսի վերակազմութեան գործը անոր յանձնելու համար։

ՕՍՄ. ՀԱՐՑԱԿՐԱՏՈՒԹԻՒՆԸ

Օսմ. ճարտարարուեստին սիրահարներուն ուրախութիւն կը պատճառէ այն մեծ վաճառումը, որուն ձեռնարկած է Օրիանքալ Քարբէք մէկ քանի օրէ ի վեր։ Բերայի մէջ ասոնք որ ճաշակի տէր են, այդ մեծ վաճառումները կ'այցելեն

ՀԱՆԳԻՍՏ
ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՑ ՀԱՅՐԱՊԵՏ Տ.Տ. ՄԱՏԹԷՈՍ Բ. ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԻ
ԱԶԳԱՅԻՆ ՍՈՒԳԸ
ՑԱՒԱԿՑԱԿԱՆ ԱՐՏԱՑԱՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Ամենախորին ցաւով կը ծանուցանենք Հայոց սիրեցեալ Հայրիկի, անզուգական Իզմիրլեանին մահը, որ պատահած է էջմիածնայ մէջ, դեկտ. 11ին, չորեքշաբթի օր, ինչպէս ցոյց կուտայ նաև խմբագրատունս հասած մասնաւոր հեռագիրը։ Իրաւ է թէ վերջերս Մ. Հայրապետին առողջական վիճակը մտահոգութիւն կ'ստեղծէ, բայց օրի հիւանդութենէ տառապողներուն պէս՝ կը յուսացուէր որ Ս. Հայրապետը առողջապահական խիստ բժիշկի մը տակ ապրելով, պիտի կրնար դեռ երկարակեաց ըլլալ։ Բայց այս մասին ամէն յոյս կ'ուշէ, յանկարծակի տեղակալ Գէորգ եպս. Սուքէնեանի կողմէ էջմիածնէ Պարիզ քարտ հասած սա հեռագիրը։

Էջմիածին, 11 դեկտ.— Ընդհանուր Հայոց Վեհափառ Հայրապետ Տ. Տ. Մատթէոս Բ. այս առաւօտ իր հոգին Արարչին ձգեց։ Յուղարկաւորութիւնը յառաջիկայ դեկտ. 19ի կիրակին պիտի կատարուի։»

Ուստի այս մահագոյժ հեռագրէն կը մակաբերենք որ Ս. Հայրապետին օրի հիւանդութիւնը ասը հանգամանք մը առցած ըլլալով, ունեցած է մէկը այն սուր նոպաներէն, որոնք յառուկ են այս կարգի հիւանդութիւններու, և որոնց կրկնութիւնը ազատուի է։ Չենք գիտեր թէ Ս. Հայրապետին վրայ ինչ տեսակ յատկութիւնի ազդեցութիւններ գործած են օրնոպն դարձեալ կրկնուած է։ Ամէն պարագայի մէջ, ընդհանուր ազգային սուգ մըն է վեհ. Հայրապետին կորուստը Հայ ազգին համար, զոր այսօր կ'զգայ և որուն նման տարուագիտ և անբարի եկեղեցական յառ դժուար է գտնել մեր մէջ։ Իրաւ, հանգուցեալ հայրապետը իր բովանդակ ազգ. գործունէութեան շրջանին մէջ, որ աւելի՝ան երկար միջոց մը է միւս ան ընդարձակութեան և սիրելի չեղաւ տեւեցնն, այց տարիներու փոփոխութիւնը կենդանի հեղինակեալ ալ աւելի պատուաստեցին գործնական կեանքի ոգուն եթէ ոչ ամենէն բեղուն, գէթ ամենէն ուշանակալի էր առաջին պատրիարքութիւնն էր առաջ չոջանը։ Այս յիշատակ դեռ այն չափ թարմ է մտքերու մէջ որ չենք ուզեր անոր վրայ ծանրանալ։

** Մահագոյժ հեռագիրը, Պարիզ քարտ հասնելուն, փոխանորդ Տ. Դեկանդ Ծ. վարդապետ հեռագիրը առնելով ուղղակի գնաց Դատաքիւղ. Ս. Պատրարքին բնակարանը։ Ն. Սրբազնութիւնը անչափ զգածուեցաւ այս դառն կորուստէն, որ սկսաւ յուզառատ արտասուել, և անմիջապէս հեռագրեց Սիսոյի անդամ Տ. Մեսրոպ եպս. Դաւութեանի, Մշակի խմբագրակա Պ. Համբարձում Առաքելեանի և Պ. Ժամհարեանի, որոնք յանուն Կոստանդնուպոլսոյ Պատրիարքութեան և Թուրքիոյ Հայոց, Ներկայ գտնուին յուղարկաւորութեան հանդէսին։ Իր ցաւակցութիւնները հեռագրեց Սիսոյին նախագահ և կաթողիկոսին անկակալ Տ. Սուրէն արքեպիսկ. Սուրէնեանցի։

** Ս. կաթողիկոսին մահը Պարիզ քարտի կողմէ հեռագրուեցաւ բոլոր ազգնորդարաններու, նոյնպէս Կիլիկիոյ կաթողիկոսին և Երուսաղէմի պատրիարքին։

** Այսօր Պարիզ քարտի կողմէ բոլոր Թաղ. Խորհուրդներուն յանձնարարուեցաւ Ս. Հայրապետին յուղարկաւորութեան օրը, յառաջիկայ կիրակի, Ս. պատարագի առն հոգեհանգստեան պաշտօն կատարել և դամբանականներ խօսիլ։ Նոյնպէս երեկ չորեքշաբթանները զրկուեցան որպէսզի այսուհետև պատարագի յուղարկաւորութեան առն «հանգուցեալ» բառը աւելցուի Ս. կաթողիկոսին անուան վրայ։

** Ազգ. Ժողովի Մայր Դիւանին կողմէ Բ. առնուազատ Պարգեւ եպ. Փափազեան և Դ. առնուազատ Հայկ եպ. Խաճատուրեան Դատաքիւղ Ս. Պատրիարքին բնակարանը երթալով, Ժողովին ցաւակցութիւնները յայտնեցին։

** Հոգելոյս Կաթողիկոսը Երուսաղէմ գտնուած առնը, օր մը բազմիցս մէջ չատ թեթեւ կաթուածի մը նշան ցոյց տուած էր և զինքը դարմանող Տօքթ. Բաքալ յանձնարարած էր ոչ է յուզման չենթարկուիլ և բացագ կեանք մը անցնիլ։ Բայց օսմ. Սահմանադրութեան հռչակումէն յետոյ վարած Պատրիարքական և Կաթողիկոսական դժուարին պաշտօնները անպատասխանատուութիւն բան մը առողջական վիճակին և մանաւանդ իր մարթային հիւանդութեանը վրայ, ուրիշ կը տառապէր։ Վերջին անգամ էջմիածնէն դարձող եպիսկոպոսները յայտարարեցին թէ Ս. Հայրապետը սովորականէն աւելի առողջ եւ ելոյթ մը ունէր բայց մեւնոյն ատեն իր անձնական բժիշկը Տօքթ. Բաքաեան ըսած էր թէ այդ առողջութիւնը խարուսիկ բան մը է, թէ ներքնապէս լաւ վիճակ մը չունի, և Ս. կաթողիկոսը կը նայ յանկարծական ապաղակի մը զոհ երթալ։ Կ'ըսուի թէ վերջին օրերս կառավարական ինքդիրներ երեւան ելած և անհանգիստութիւն պատճառած են հոգելոյս Հայրապետին, որ արդէն բանտարկեալներուն վիճակէն ալ ազդուած էր, տեսնելով թէ միջամտութիւն մը իսկ ընել անկարելի էր։ անոնց արձակումը ձեռք բերելու համար։

** Երէկ հասած Մշակի Դեկտ. 3ի թիւին մէջ հետեւեալը գրուած է. «Ամենայն հայոց կաթողիկոսի հիւանդութեան մասին Թիֆլիզի Կովսիաբորայի նախագահ Սիրակ եպիսկոպոսն ստացել է հետեւեալ հեռագիրները։

Էջմիածին, 1 Դեկտ.— «Ներին վիճակութեան հիւանդութիւնն անակնկալ կերպով ոկսվեց նոյեմ. 29ին, առաւօտեան ժամը 8ին, ջղային ցաւերով որի ժամը 2ը։ Երեւանից կանչուած բժիշկները համաձայնուրդ կազմեցին վանքի բժիշկին հետ՝ որոշեցին, որ հիւանդութիւնն ատենակերտիա է։ Առողջութեան ընդ. վիճակը գոհացուցիչ է, ինքնագիտակցութիւն։»

Էջմիածին 2 Դեկտ.— «Երէկ երեկոյեան ժամը 9ին առեւօտեան հիւանդութիւնը կրկնվեց աւելի թոյլ կերպով, քան առաջին անգամ։ Այսօր Վեհափառի ինքնագիտակցումը լաւ է. ջերմութիւնը բնական է։»

** Ազգ. Ժողովի ատենապետ Ազարեան էֆէնտի, ի դիմաց Ազգ. Եռեփ. Ժողովի, երէկ հետեւեալ ցաւակցական հեռագիրը ուղղած է էջմիածին, տեղակալ Դէորգ եպիսկոպոս Սուրէնեանի օգնական Հայրապետին մասնաւոր առթիւ.

«Ազգ. Երեփ. Ժողովը սառակորէն զգածուած այն անագորոյն կորուստին առթիւ զոր ազգը կրեց իր գերագոյն հովուեր պետին՝ Ն. Սրբութիւն Տ. Տ. Մատթէոս Ս. Կաթողիկոսին մասնաւորապէս, Զեղոյ Գերապատուութիւնէն կը խնդրէ իր անկեղծ ցաւակցութիւնները ընդունիլ և անանց թարգմանը հանդիսանալ Ս. Սինոդին մօտ, Ազգ. Երեփ. Ժողովին և ամբողջ ազգին վիշտը յայտնելով։»

** Ն. Կ. Փոստ Ս. Վարդապետի հեռագիրը. որ այս կիրակի անդի պիտի ունենայ, հոգելոյս Ս. Հայրապետին հանգուցեան առթիւ յետաձգուած է ի նշան սգոյ։

** Ազգային ժողովը այս սրբազան պիտի բացուի և յետոյ պիտի գոգուի ի նշան սգոյ, առանց որ և է խնդրով զբաղուելու։ Առաջ իրիկուն եկեղեցական ժամերգութեանց միջոցին ընդհան ընդհանրապէս պիտի հնչուին։ Փոխանորդը և գործակատարը ամենայն ժամը պիտի ծանուցանեն եպարքոսին և դատական նայարարին։ Մասնաւոր յանձնաժողով մը կազմուեցաւ որ պիտի զբաղի կարգադրութիւններով։ Հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի կատարուի Մայր Եկեղեցիի մէջ կիրակի առաւ։ Պատրիարքը պիտի պատարագ։

** Մայրաքաղաքիս ամէն լեզուի թերթերը մեծ գովեստով կը խօսին հանգուցեալ հայրապետին վրայ, անոր բեմբեռուր և առատապէս կեանքին շրջը ներբողներ հիւսելով։ Սենի Կազիթա Ս. Հայրապետին մարը ծանուցանելով, դրուատից ոգիր կը նուիրէ անոր յիշատակին։ Թուրք թերթը կ'ըսէ թէ Իզմիրլեան Արքեպ. Սարգիսեան ընտիրներուն մէջ մեծ զգեկալներէն և հարատեւաւորներէն մէկն էր, աւելցնելով թէ Ն. բուսաղմի Հայոց վանքին մէջ տարիներով մեծ գործ մը վարած է մութ տենեակ մը, բեղարդելութեան գաղտ պարտուած անձի մը պէս, որ մէկուն ե ոնը չի տեսներ։

** Սպանի խմբագիրներէն մէկը, որ Երուսաղէմի մէջ պաշտօնավարած ատեն պաշտօնական եղած և Գալիս կանչուած էր, Իզմիրլեան Սրբազանի հեռյարաբերութիւն ունենալուն համար, հետեւեալ ներբողականը հրատարակած է հոգելոյս Հայրապետին վրայ։

***

«Երէկ հասած հեռագիրներ Ամենայն Հայոց Կաթողիկոս Իզմիրլեանի մահը կը գուժեն։ Սամանադրութենէն ետքը, երբ Իզմիրլեան իր աքսորավայրէն Գալիս կը դառնար, նմանը չտեսնուած և Սահմանադրութեան շնորհը եղող ոգեւորով ոգ չաեւեցաւ. այն ատեն այս մարդուն իմ վրայ թողած ապաւորութիւնները հրապարակով գնահատած, հրատարակած և յօդուածի մը մէջ ալ ըսած էի թէ Իզմիրլեան վրան ինչ հրացիկ և յարգանքով լեցուն ապաւորութիւն մը թողած էր, իր ոսկեան նկարագրովն ու բարոյական առաւելութիւններովը։ Տարակոյս չունիմ թէ անզուգական բնաւորութիւն ունեցող այս մարդուն կորուստը շատ խորունկ կերպով ազդեց բոլոր մեր հայ հայրենակիցներուն վրայ։ Ես չեմ կրնար քննել Իզմիրլեանի կեանքը. իրեւ եկեղեցական, իր պաշտօնէի մէջ ունեցած առաքինութեանց ու ազգասիրութեանը առնչութեամբ։ Այլ ինչ որ պիտի գրեմ, այս մարդուն բերեւ մարդ ապրած կեանքին մասին պիտի ըլլայ։ Տեսած եմ, հասատած ու գնահատած այս մարդուն առաքինութիւնները և մարդկային յատկութիւնները և ասոնց վրայ է որ պիտի գրեմ սա տողերը...։ Շատեր գիտեն արդէն թէ Իզմիրլեան ինչպէս և ինչ տեսակ ժամանակի մը մէջ Գալոյ պատրիարքական աթոռը նստաւ։ Դեռ նոր պատահած էր Սասունի յուսալի դէպքը և սա Իզմիրլեան Պատրիարք եղաւ։ Փափագեցէք Սուլթանը չատ դժուարութեամբ հրաման տուաւ որ Հայ Ազգին Երեսփոխանական Ժողովը գումարուի, Պատրիարքը ընտրելու համար։ Ժողովին նախագահը այն ատեն Դաթիէլ էֆ. Նորատունկեանն էր...։ Իզմիրլեան Գալոյ Պատրիարք ընտրուեցաւ։ Այն ատեն բնականաբար խօսքի և գրիչի ազատութիւն չկար, որով կարելի չէր խօսիլ այս բաներուն վրայ, բայց իմացած էինք որ Իզմիրլեանը Պատրիարքական Աթոռը ելլելէն ամիսներ ետքը Ժողովին մէջ Ազգին ու Եկեղեցիին հաւատարիմ մնալու համար ըրած երդումին ատեն արտասանած ճառը շատ զայրացուցած էր նախորդ ատենները։ Իմացած էինք նաեւ որ Իզմիրլեան Պատրիարք կառավարութեան հանդէպ հաւատարիմ մնալու համար հարկ եղած երդումին անհրաժեշտութիւնը յայտնելով հանդերձ, ըսած էր թէ չի կրնար հաւատարմական երդում ընել այն տեսակ երկրի մը մէջ ուր պատիւ, անձի և իրաւունքի ազատութիւն չկայ, այս տեսակ երդում մը ընել, ըսած էր, կառավարութիւնը խաբել պիտի ըլլար։ հաւատարմութիւնը շնորհուած պարագաներու փոխարէն խղճմտանքի պարտք մը ըլլալով՝ չի կրնար հաւատարմական երդում ընել, մինչեւ որ յոյս չարուի իրեն թէ այդ պարգեւները պիտի տրուին...։ Պատրիարքութիւնը հաստատող գիրը քիչ մը ուշացած էր թէեւ, սակայն ի վերջոյ կատար մասուցուած էր։ Պատմուած էր նաեւ որ Իզմիրլեան կայսեր ներկայութեան հարցացած ճառին մէջ ընտրութեանց վրայ խօսած էր, ինչ որ չհաճեցաց Պ. Բարիէլ էֆ. Նորատունկեանը։... Իզմիրլեան բանտարկուեցաւ որ հրաժարական մատուցանէ, տունը խուզարկուելով՝ ինչ որ ալ Երուսաղէմ աքսորուեցաւ, և տարիներով հոն մնաց, մինչեւ որ Սահմանադրութիւնը հռչակուեցաւ։ Իզմիրլեան իր կեանքին մէջ երբեք մազի չափ չշեղեցաւ իր հաստատամտութենէն, խրոխտին ձայնը միայն իրեն հրաշխարհ և ուղղամտութիւնը միայն իրեն ուղեցիծ ու կեանքի նպատակ բրաւ, կրօնական ամէն արարութեան ազատարարին ամէն տեսակ ցաւ, կեանքի նիւթական ամէն տեսակ նեղութեան և դէպքերու հանդուրժող, ամէն երշանկութենէ վեր ան մը տեսած, նկատած ըլլալու համար է որ յանուն մարդկային բարոյական բարձրութեան Իզմիրլեանի յարգանք մը ընծայել ուզէի, և մանաւանդ լուրը առնելուս պէս՝ մեծ մարդու մը մահուանը առեն մարդուն զգացած մեծ ու խոր վշտին նման վշտ մը զգացի։ Զափազանց ջղային եւ զօրաւոր մարդու մը համար դժուար է առնը յանձնարարել։ Բնազդը այնքան զօրաւոր է մարդուն մէջ որ արդիւն որքան ալ մարքի ու հոգիի ուժ ունենայ, դարձեալ կ'ուզէ հանդիպ ճակ մը ընել և կախուղ անկոնի մը մէջ պահել։ Որքան աւելի ճանչցայ այս մարդուն հոգին, այնքան աւելցաւ իր մասին ունեցած յարգանքս ու հիացումը, և ջանալով այս յարգանքս ու հիացումս պատճառը փնտռել, սա գտայ։ Իզ իրլեան անագիւտ մարդ մըն է որ իր կեանքի բոլոր գործերուն և վարմունքին մէջ պարտականութեանցը, կարգին, կրօնային արարութիւններուն, իսկ՝ մանքի գիտակցութեամբը և իր ազգին հանդէպ ունեցած պարտականութեանցը մէջ չկայ մարդ մը՝ որ անոր չափ յաղթած ըլլար իր կամքին։ չկայ մարդ մը որ ուզած ըլլայ իր հոգին անազատ պահել, բնական ու աշխարհային կիրքերու յաղթել ու յաղթի։ Իզմիրլեանի բարոյական կատարելութիւնը այս բանին մէջ կը գտնեմ եւ ինծի պարտք կը սեպեմ հրապարակաւ յայտնել սոյնիս։

ՊԵՐԱՅԻ ԹԱՂ. ԽՈՐՀՈՒՐԴԸ

Բերայի Թաղ. Խորհուրդի պատած 5 անդամներուն տեղ կիրակի օր նոր ընտրութիւն կատարուեցաւ և ժամանակեցան 705 քուէարկող. բացարձակ քուէով ընտրուեցաւ Նշան էֆ. Գալրպենեան. իսկ հաւասարապէս մեծագոյն մեծամասնութեամբ՝ Մեծագոյն Մեծագոյն։

ՏԵՍԱՊԻՏՈՆԻ ԱՌԱՔՆՈՐԴԸ

Տրապիզոնի վիճակին Առաջնորդ ընտրուած է Գէորգ Ծ. Վ. Ալպոնեան։

ՃԱՄԱՆՈՒՄ

Շաբաթ օր հանոյքն ունեցանք ընդունելու Տօքթ. Մահոխեանի այցելութիւնը որ քանի մը օրէ ի վեր Գալիս կը գտնուի իր տիկնոջ հետ և որ ամսի մը չափ մնալէ ետքը, կը վերադառնայ Լոնտոն ուր հաստատուած է մէկ քանի տարիէ ի վեր։ Ցարգելի տոքթորը, որ Գալիս փոյլուն հանրաս մը տարցած էր կարճ ժամանակամիջոցի մը մէջ, 96ի ջարդերէն յետոյ Ռուսիա, ապա Եգիպտոս հաստատուած է տարիներով և ի վերջոյ փոխադրուած է Լոնտոն, գանուած բոլոր վայրերուն մէջն ալ իր արուեստին ճարտարութիւնը փայլեցնելով ու ներմ հռամակութիւն գրաւելով։ Իր պոլսեցիակ բազմաթիւ բարեկամները անշուշտ ուրախութեամբ պիտի ողջունեն իր գալուստը։

ԵՐԵՒՈՒԹ

Այս երեկոյ Դաստ-Գիւղի հայ ժողովրդային Ակումբին մէջ ժամը 3ին (Ը. Թ.) կը բատախօսեն Պ. Սմբատ Բիւրատ. Զեյթունի կեանքէն Հայաստ. մոգական երեւոյթներ։ Մուտքը 1 դրշ։ Կանոնց համար մուտքը ազատ է։

Պ. ՀՐՈՒՑԻ ՄԷՍԱՐԻՑԱՔ ՏԱՑԻՐԻՍԻ ՊԻՐԻՆՃԻ ԵՐԻՏԻՍԻՆՏԷՆ

3000	քիլօ	փրազման իւսթիպէնի
2000	»	նէֆթ աղրիպաղ
1000	»	գայնամոշ պէզիր
1000	»	եէլիլ թոզ
200	»	մալ թոզ
300	»	վէնէֆրիկ սարբսը
500	»	Իսկիլիզ աշբսը
200	»	Սթանպոլ իւսթէպիճի
50	»	Միւրաէսէնէկ
20	»	վէրնիկ գրիսթալ

Թէրանէթ ամիրէ իլիւն լիւզօւմը օ լուպ Թարիս իհալէսէն իթիպարէն նիհայէթ պիր հաֆիֆա զարֆընտա անպարա Թէսլիմ իսիլէք իզրէ մէվգիյը միւնագասայա գօնէլան պալէսատէ ճրսավէ մէգ սարլարը մուհարբէր օն գալէմ պօյա մալզէմէսին փիրթլարը հատար լայրգընը պալարը Թագարեսէ բումի քանունը եվվէլին օն իւչինճի փազար էրթէսի կիւնի գարար եվվէլինին վէ օն ալթընճը բէնճէնպրն կիւնիւ տախտ եւլազատ իւչ Թէնդրի գապուլիլէ գարար գաֆթանին իթաթը մուգարրեր պալէնարընճան իթաստա Թալիպ օլանլարը երեզատ օն նիսպէթիսէ Թէէմինամ ազէլէրինի միւսթահարպէն եէվմ մէզբուրէ տէյին պարիյէ մէսարիֆաթ տայիրէսի պիրինճի լիւպէսինէ միւրաճաաթ էյլէմէրի իլան օլաւնը։

8 քանանը էվվլ 326

ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԱԿԱՆ ՔՐՈՆԻԿ

Գ. ՆՍՏԱՇՐՋԱՆ 18ՐԴ ԹԻՒՍ

ԹԱԼԱԴ ՊԷՅ ԵՒ ԱՐԻՖ ԻՍՄԷԹ ՊԷՅ ԿԸ ՆԱԽԱՏԵՆ ՉԻՐՈՐ

«ԵԱԼԱՆՆԵՐ...», «ՏՅԼԱՆՏՐՐՆԵՐ...», «ՐԷՅԶԻԼ...»

Օսմ. Երեսփ. Ժողովը երէկ նիստ գումարեց ժամը 11ին Նախագահութեամբ Սիւլէյման էլ Գալաթանի էֆ.։ Ներկայ էր Ներքին գործերու Նախարար Թալաթ պէյ։ Նախորդ նիստի արձանագրութիւնը վաւերացուեցաւ անվնաս փոփոխութիւնով։

Նախագահը ծանոյց Դամատիսի երեսփոխան՝ Այնէլանի և Մարնիզիի երեսփոխան՝ Ըէֆիզի էֆ.ներու մահը և ժողովը այս առթիւ իր ցաւակցութիւնները յայտնեց։ Յետոյ երկու նոր երեսփոխաններու. մէկը Աքանայի Ապարլան էֆ.ի և երկրորդը Սէրէզի՝ Տէրվիշ Հիւսէյին Բաղրպ պէյի ընտրութիւնները հաստատեց, ուրախ ըլլալով որ եթէ երկու հոգի կը մեռնին, երկու հոգի ալ կուգան...։ Նպարքաւութիւնը թէղեբէյով մը ժողովին զրկած էր Գոյոյ և չրկանների մէջ Թէլէֆոն հաստատելու համար դիմում ընող ընկերութեան պայմանագրութիւնը և կառավարութեան ու ընկերութեան միջև փոխանակուած յանձնառութեան թերագրերը։ Դիւանացաւ հանրօգուտ չինուն Գեանց յանձնաժողովին։

Եւրոպի աղախիններուն համար ուղղուած 300.000 դրշ.ի օրագրգ անցուածաց վճարանութեան դրուելու համար։

Ներքին գործոց նախարարութիւնը Պանտաքի 400 տուն իսլամ գաղթականներ Սուրիոյ կողմերը դնելու համար 1,500,000 դրշ.ի վարկ մը կ'ուզէր։ Ներքին գործերու յանձնաժողովը իր համամտութիւնը յայտնած էր։ միայն գիտել կուտար թէ հառավարութիւնը պէտք է նկատի առնէ գաղթականներու Թրու

ԱԻՍՏՐԵԻՕՍՄԱՆԵԱՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԻՒՆ

ԱՄԲՈՂՋԱԿԱՆ ԿԱՀԱԻՈՐՈՒՄ

ՆՆԶԱՍԵՆՆԵԱԿԻ ԿԱՐԱՍԻՆԵՐ
ՁԱՇԱՍԻՐԱՀԻ ԿԱՐԱՍԻՆԵՐ
ՍԱԼՕՆԻ ԿԱՐԱՍԻՆԵՐ
ԶԱՐԴԱԽՈՒՑԻ ԿԱՐԱՍԻՆԵՐ
ԱՇԽԱՏՈՒԹԵԱՆ ՍԵՆԵԱԿԻ ԿԱՐԱՍԻՆԵՐ

ԿԱՐԱՍԻՆԵՐՈՒ ԵՒ ԿԱՀԱԻՈՐՄԱՆ
ԲԵՐԱ, ՄԵԾ-ՓՈՂՈՑ ԹԻՒ 320 (ԱԼԻԿԻՆ ԲԱԼԷ ՔՐԻՍՔԱԼ)

ՄՆԱՅՈՒՆ ՑՈՒՑԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՊԱՐՍԿԱԿԱՆ ԳՈՐԳԻ ՄԵԾ ՄԹԵՐԻ
ԱՆԿՈՂՆԻ ԿԱԶՄԱԾՆԵՐ, ՕԹՈՑՆԵՐ, ՍԹՕՌՆԵՐ,
ՊՐԻԶՊԻԶՆԵՐ
ԿԱՀԱԻՈՐՄԱՆ ԿԵՐՊԱՄՆԵՐ
ԹԻՒՂԻ ԵՒ ԿԵՐՊԱՍԻ ՎԱՐԱԳՈՅՐՆԵՐ
ԱՄՊԱՂԱԾԻ ԱՌԱՐԿԱՆԵՐ
Զափու վրայ յանձնարարութիւններ
բնակարաններու համար

ՕՐՈՉՏԻ ՊԱՔ
ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ
ԷՕՄԷՐ ԷՖԷՆԴԻ, ԽԱՆ, ՊԱՂՋԷԳԱԲՈՒ, ՊՈԼԻՍ

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ՄԷՋ ԱՄԷՆԷՆ ԱԺԱՆ ԱՊՐԱՆՔ ԾԱԽՈՂ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆՆ Է
ՓՈՔՐԱՔԱՆԱԿ ՎԱՃԱՌՈՒՄ
ՎԱՃԱՌԱՏԱՆ ՄԷՋ ԿԸ ԳՏՆՈՒԻ ՀՈՒ ՄԹԵՐՔ ՄԸ ԱՊՐԱՆՔՆԵՐՈՒ

Կարմ և երկարն գուլպայ, ֆանէլա, քաշ-քօրսէ, սուրբերա, չապիկներ, այրբու, կիներու և տղոց յատուկ պատրաստագեղատեներ, պլուզներ, ժիլբեր և ժիլբօններ, բէյնեաարներ, քօրսէներ, թաշկինակներ, ձեռնոցներ, հովանոցներ և անձրեւանոցներ, տնուշահութիւններ, դանակներ, մարօքէնէ առարկաներ, ճամբորդութեան և բարիզեան ապրանքներ, առանին առարկաներ, թօնաֆիէ, ժանեակներ, պրոտրի, մետաքսէ կերպասներ, բրդեղէն և բամպակեղէն ապրանքներ, ճերմակեղէն, կաբասներ, մոմլաթ, լինելում, ժամացոյց և ոսկերչական ապրանքներ:

Մեծ վաճառում բրդեղեն կտրուածներու խիստ աժան գիներով:

Օռոզտի Պաք վաճառատունը միակ կեդրոնատեղին է «ԲՖԼԱ» կարի մեքենային եւ «ՕՄԷԿԱ» ժամացոյցներուն, որոնց եւ ո՛չ մեկ կերպով կը հաւասարի այդ արժէք սնեցող ուրիշ ոեւէ ժամացոյց:

ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԵՐ ԲՈԼՈՐ ՔԱՂԱՔՆԵՐՈՒ ՄԷՋ.

ՍԻՆԿԷՐԻ ԿԱՐԻ ՄԵՔՔԵՆԱՆԵՐԸ

ԻՐԱՏ ՀԱՍՏԱՏՈՒՆ ՇԻՆՈՒԱԾՔ ԵՒ ԱՄՐԷՑԱԾՔՆԵՐ ՆԻՒԹԵՂԷՆ

ԱՇԻԱՐՓԻՍ ԼԱՒԱԳՈՅՆ ՄԵՔՔԵՆԱՆԵՐՆ ԵՆ

ԱԵՏՄՐՅՆԵՐ ԸՆՏԱՆԵՔԻ ԵՒ ԴՈՐ ՇԱՀՈՒԵՆՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ

ԶԳՈՒՇԱԿԱԼ ԿԵՂԾԵՐԷՆ

ԳԵՂԱՐՎԵՍՏ-ԳԼՈՒԽԱՐԱՏԱԿԱՆ ԳՈՒՆԱՅՆԱՆ

ՍԻՆԿԷՐԻ ԿԱՐԻ ՄԵՔՔԵՆԱՆԵՐՈՒ ԸՆԿ.

Կ. Պոլսոյ մասնաճիւղեր:

Բերա, թ. 242, Մեծ-փողոց Կալաթա, Սինկէր խան և Գարաքեյ թ. 120. Պոլիս, Սուլթան Պայազիտ, Սուլէյման Լամամ և Ֆաթիհ Լաճիրլ-Փաշա թ. 64: Սկիւտար, Զաղրշ-Պաշի թ 15: Գալաթէյ, Մուվագաթիհանէ փողոց: Մագալիքեայ, Երկաթուղիի Հրապարակը: Պալաթ, Քէօրքի-Պաշի փողոց թ. 113: Ոչէնկիւղ, Նիրքէթի Նուամատոյցին դիմացը: Բանկալթի, Բրատվայ ջատեսի թ 57.

Տեսչութիւնը Սիրեւէպի Ֆաբրիքայի Հեռ՝ փողոց 343

ՈՒԻՆՔԱՐՆԻՍ

Կազդուրիչ իտալ գինին, որ ասխարհիս մէջ լաւագոյն բվպելինն ընդդեմ
ՄԱՐԴԱՆ ԱՆՄԱՌՈՒԹԵԱՆ
Մակաբարիութեան
ԸՆԴ. ՏԿՍՈՒԹԵԱՆ
ՁՂԱՑԻՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ
ԳԼԽՇ ՄՍՆԴԱՌՈՒԹԵԱՆ
Բոլոր ախտաւոր բջիջներու գնահատման արժանացած է Բոլոր դեղարանները եւ դեղավաճառները քով կը գտնուին: Գրաւոր եղբայրներէ,
Սիրքէճի, Խորասանի խան, Թիւ 1. 5:
33—52

ՏՀԻ ՆԷՇԸՆԼԻ ԲՐՕԹԷՔԹՕՐ
ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ. ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Ընկերութեան կեդրոնատեղին է Ճէրմա Պրլատիկ Զրլ Սթրիթ:
Ընկ. դրամատունն է Տի Լանտոն էնտ Բրազիլեան Պանք-Լիմիթիտ, 42 Քասըլ Սթրիթ, Լիվերփուլ:

ՏՀԻ ՆՕՐԹ ԻՍԹԼԻՐՆ
ԱՆԳԼ. ԱԿԱՆՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Ընկ. կեդրոնատոր.—Պաճ Զեմպրա, Պօնտպէյ Տարլինկթրն
Ընկ. դրամատուն.—Տէր Լանտոն Ճոյն Սթոք Պաճ Լիմիթրտ-Տարլինկթրն

Վերոյիշեալ Ընկերութիւնք իրենց անհաւատար ուղղամտութեան և արդարութեան պատրաստակամ ծառայութեանց համաձայն կ'ապահովագրեն հրդեհի դէմ ամէն տեսակ շէնքեր և ապրանքներ, ամենանպաստաւոր պայմաններով և ամենէն աժան գիներով: Արեւելքի համար մասնաւոր զեղչեալ սակագոյն: Ապահովագրական ընկերութեանց համայնաժողովէն (օրնաթիքա) դուրս կ'ելլեսարն:

Արեւելքի ընդհանուր լ ազոր Տնորեն (Manager)
ՎԻԶԷՆ Ա. ԴԱԼՖՅԱՆԵԱՆ
Secretary
ՆԵՊՈՒԱՐԴ ՇԱՊԵԱՆ

Կալաթա, Իլիատի խան, Թիւ 7, 8
Դործակալութիւնք Թուրքիոյ գլխաւոր քաղաքներու մէջ:

ԲԱՆԿ ԴԸ ՍՈՒԷԶ
ԲԱՆԿԱՅԻՆ ԿԱՊԻՏԱԼ 10.000.000 ֆր.
ՀԱՍՏ. ՓՈՒՇԱՊԱՐԵՐ 8 Մարտ 1906
3.000.000 »
ՎԱՃՈՒՄԻ ԳՈՒՄԱՐԱՊԱՐ 8 Մարտ 1906
3.700.000 »

ԿԵՂԵՐՈՆԱՏԵՂԻ՝ Կ. Պոլիս Վոյվոտա փողոց
ԳԻՐԸ ԿՕՎԱՈՒԹԻՒՆ՝ Գալաթա, Ալլար Եէ-խան Դրամատան է փողոց

Մասնաճիւղեր՝ Էսքիշեհիր, Պէյրութ, Գավալա, Տէզզաղատ, Տրամա, Մասամիր, Սալանիկ, Սամսուն, Իզմիր, Սաֆիզ Սաֆէյն:

Գրասենեակներ՝ Կրամբլէնա, Գամանովա և Սուպիլի:

Սելանիկի պանքան կը զբաղի պանքայի վերաբերեալ ամէն կարգի գործառնութիւններով, ապրանքներու վրայ փոխառութիւն կ'ընէ և ապրանքներ իբր աւանդ կ'ընդունի:

Խնայող ազան Սնոն կ՝ նպաստաւոր սակասով:

ՕՍՄ. ԿԱՑՍ. ՊԱՆՔԱ

Ազդ.— 1902ի մաքսային 4% փոխառութեան պարտատէրերէն ունեցողներուն կը ծանուցուի թէ այդ պարտաթղթերուն թիւ 4 կտրօնները, որոնց պայմանաժամը 1905 յունուար 1/14ին կ'աւարտին, եթէ երբեք մինչեւ դեկ. 3/13 յունուար չներկայացուին վճարման համար, չընդունուած պիտի համարուին:
15—5

***

Ազդ.— 1896ի մաքսային հարիւրին 5 օսմ. փոխառութեան պարտաթղթերէն ունեցողներուն կը ծանուցուի թէ այդ պարտաթղթերուն թիւ 17 կտրօնները, որոնց պայմանաժամը կ'աւարտի 1905 յունուար 1/4ին, եթէ երբեք մինչեւ դեկ. 21/13 յունուար չներկայացուին վճարման համար, չընդունուած պիտի համարուին:
Կ. Պոլիս 1910 դեկ. 29 15—3

ՎԻՆՆԷՐ ՊԱՆՔ - ՖԷՐԱՃՆ

ԴՐԱՄԱՐԿԱՒԻՒ՝ 130,000,000 ֆրանկ
ՎԱՀԵՍՏԻ ՖՈՒՄԱՐ՝ 39,000,000 ֆրանկ

ԿԵՂԵՐՈՆԱՏԵՂԻ՝ ՎԻԵՆՆԱ.

Մասնաճիւղեր.— Կ. Պոլիս (Պոլսոյ և Բիւզանդիոյ գրասենեակներով), Ակրամ, Սամսուն, Պիւլլուր, Պիտլիս, Պօզէն, Պրուսա, Բէյրութ, Զէրնօվիցա, Ֆրիտէք-Միսթէք, Կրաց, Իսմայրնա, Փարլապատ, Քլան կէֆիւրթի, Քրտկա, Լէմպերկ, Մարիէնպատ, Մէրան, Բիլզէն, Բրակ Բրօտրց, Բրդէմիսլ, Ս. Բոլթէն, Թուրնով, Թէբլից, Թէշէն, Վիլլաչ և Նէօյթատ:

Վիեննը Պանք-Ֆէրայն պանքայի ամէն գործառնութիւն կը կատարէ. փոխառութիւն կ'ընէ հաշուբնթացով և արժէքներ առնդ ձգուելու փոխարէն: Առաջարկան թուղթեր կը գեղէ: Զէքեր և վարկագիրներ շրջարարութեան մէջ կը դնէ ու հնագրաւ գումարներ վճարէ Թուրքիոյ և սրատասխանի գլխաւոր քաղաքներուն վրայ: Թուրքիոյ և օտար երկիրներու վրայ քաշուած առեւտրական թուղթերու վճարումը կը կատարէ խիստ չափաւոր տոկոսներով: Սակարանական հրամաններ կը կատարէ: Բաժնեթուղթերու դնում և վաճառում կ'ընէ անսրբական կերպով յանձնելի: Կը գնէ եւ կը ծախէ թանկագին դրամներ ու տարարկաներ, զարդասկիներ եւլն:

Վիեննը Պանք-Ֆէրայն խնայողական Սնուցեալ մասնաւոր սպասարկութիւն մը հաստատած է, 0/0ին 3½ տոկոսով և իր յանձնարարներուն խնայողութիւնները կ'ընդունի, տոկոսը տարեկան լեռան դրուշն:

«Մէյֆա» դրամարկղները, որոնք Զուլֆիայ կեդրոնատեղիին տէր կը գտնուին, խիստ հպատասխան պայմաններով վարձու կը տրուին և ամէն ապահովութիւն կ'ընեն:

ՏԵՂԱՓՈԽՈՒԹԻՒՆ

Բերա, Շիտակ ճամբայ, Թագսիմի Ֆրանսիւեւանդոցին մօտ, 52 թիւ աբարդրման:

ՏՕՔԹ. ԱՐԱՄ ՈՒՆՃԵԱՆ
ՄԱՍՆԱԳԷՏ
ՔԻՔԻ, ԱԿԱՆՋԻ ՈՒ ԿՈԿՈՐԴԻ
ՀՐԻԱՆԴԻՈՒԹԵԱՆՑ

Բարիզի մէջ իր մասնագիտութիւնը կատարելագործած ըլլալով՝ եղբարակցութեան ու ցարդ Պոլսոյ մէջ չգործածուած տաք օդի, տիաթերմօսֆերի, պուճուսֆերի, հոգոնակոսֆերի ու ամենէն նորանոր մեթոտներով մեծ յաջողութեամբ կը դարմանէ խելութիւնը, գբլխու պայոյտ ու հինցած ցաւերը, ականջ խցանը ու ականջի, քիթի, բերանի, կոդորկի ու խռչակի ամէն տեսակ հիւանդութիւններուն:

Նամանաւանդ երեսի ու քիթի վրայ եղած տգեղութիւնները, որոնք ցարդ անբուժելի նկատուած էին, առանց զգոնդութեան, կատարելագործեալ չգէ նորանոր գործիքով մը, որուն շնորհիւ բազում այդ կարգի հիւանդներու ներքին, մէջ բժշկուած ըլլալը կ'ապացուցանէ:

Վիզի ու գլխու վրայ ամէն տեսակ գործողութիւն կը կատարէ և տղոց կորդի նշիկները (պատէմիք) կը հանէ առանց արիւնահոսութեան իր մասնաւոր գործիքով:

Հիւանդ կ'ընդունի մինչեւ կէս օր, գտնէ գալու, Հասիթիէ սիրիլ դէմ, Սիրիկ Իսթիւնեան դեղարանը. իսկ կէս օրէ վերջ, իր տունը, Բերա, Շիտակ ճամբայ, Թագսիմ, Ֆրանս. հիւանդանոցին մօտ, թիւ 52 աբարդրմանը:

Հինգշաբթի օրերը կէս օրէ վերջ իր տունը դիմող ամէն հիւանդները, իսկ վճարեալ ապրանքները ամէն օր ձրիաբար դարմանելու պատրաստ է: 55—52

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ՊԱՏՄՈՒԱՆՆԵՐԸ

Պոլսոյ համար Բոլոր Լեռքալ տարին .108 ղր.
» » » վեցամսեայ. 60 »
Գաւառներու համար տարին. 108 »
» » վեցամսեայ 60 »
Արտասահմանի հմր. տարեկան 35 ֆր
» » վեցամսեայ 20 »

Թղթատարի ծախքը մեր վրայ. հաստատ փոփոխման համար 2 ղրշ.. բաժանորդները անպայման կանխիկ, ծանուցումներ առանձին կը տարկարկուին. դրամ ղրկելու ամենագիւրին ու ապահով միջոցը Պոստա տոմսն է:

Տարեսկսեալ ԳԱՐԵԳԻՆ ՊՕՅՃԱՆԵԱՆ

ԻՆՉՊԷՍ ՓԱՅԼԱԿԸ ԿԸ ՄԱՔՐԷ ՕԴԸ ՆՈՅՆՊԷՍ ԵԼԵՔՏՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ ԿԸ ՄԱՔՐԷ ԱՐԻՒՆԸ

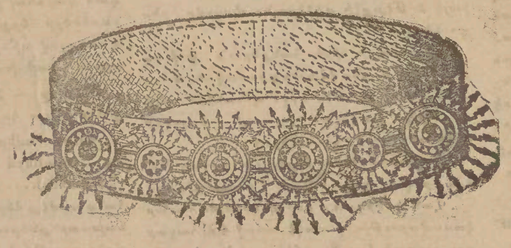

ՄԻԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑԱՑՈՒՑԱ ՍԻ ԱՐՏՕՆԱՅԻՐ

ՖՐԱՆՍՈՒԱ ՏԸ ԶԱՌԱ

Դալաթիա, Սեն Բիէր խան
Թիւ 25—26

ԵԼԵՔՏՐԱԲԺՇԿԱԿԱՆ ԳՕՏԻ

ԵԹԷ ԿՈՒԶԷՔ ՄԱՔՈՒՐ ԱՐԻՒՆ, ԱՌՈՂՋՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ԿՈՐՈՎ ՈՒՆԵՆԱԼ ԿՐԵՑԷՔ

ԵԼԵՔՏՐՈԲԺՇԿԱԿԱՆ ԳՕՏԻ

ՈՐ ԿԱՏԱՐԵԼԱԳՈՐԾՈՒԱԾ Է ՅՈՒՐՔ. ՐԻՇԱՐՏՍԷԼՆԻ ԵԼԵՔՏՐԱԿԱՆ ՄԱՐՏԿՈՑՆԵՐՈՒ ԳՈՐԾԱԾՈՒԹԵԱՄԲ

Ամենէն ապահով, լաւագոյն եւ ամենաազդու դարմանն է հետեւեալ հրուանդութիւնները բուժելու համար, որոնք արեան անմաքրութենէն առաջ կուգան.—Գլխացաւ, յօդացաւ, յօդատապ օդերու այուսմ, ջղացաւութիւն, խոստուք, սիմիք, դլխի պտոյտ, ամլութիւն, անկարողութիւն. ջղային տկարութիւն, կիներու հիւանդութիւններ, ստամոքսի տկարութիւն, ջլախտ, աւազախտ, լիշոլութեան կորուստ, Նիհարութիւն, կիներու տկարացումը եւալն

ԵԼԵՔՏՐԱԲԺՇԿԱԿԱՆ ԳՕՏԻՆԻ գինն է ֆրանք 40 թիւ 1, ֆրանք 50, թիւ 2, ֆրանք 75 թիւ 3: կը ծախուի ֆարմասի ֆրանսէզ, Ս. Ռըպուլ, սիթէ Բուտէլի, Բերա և Պոն-Մարշէ:

ՃԵՄԱՐՏՈՒԹԻՒՆԸ ԿԸ ՅԱՂԹԱՆԱԿԷ

ՎԱՃԵԼՈՒԹԻՒՆԸ ԵՒ ՏՈԿՈՒՆՈՒԹԻՒՆԸ ԽՆԱՅՈՂՈՒԹԵԱՆ ՄԻԱՅԱՄ

ՆԱՈՒՄԱՆ

ԿԱՐԻ ՄԵՔԵՆԱՆԵՐԸ ԱՇԽԱՐՀԻՍ ԼԱՒԱԳՈՅՆ ՄԵՔԵՆԱՆԵՐՆ ԵՆ ԻՍԿԱՊԷՍ

ՎՃԱՐՄԱՆ ԴԻՒՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
ՆՈՐՈՅՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐԺՈՒԹԻՒՆ ՁՐԻ
ԼՈՒՐՋ ԵՐԱՀԽԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ԿԵՂՐ. ՄԹԵՐԱՆՈՑ ԵՒ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
Դալաթիա, Խիւսավէնտիկեար խան. թիւ 3, 4—14, 15
Մթերանոց. Պէքիկթաշ, Ամարեիկեր. թիւ 44

Մօտերս մասնաճիւղեր պիտի բացուին մայրաքաղաքիս դանդան թաղերուն մէջ
ԲՈՐԱ. ԵՒ ՊՈԼԻՍ